

JUMALA LOI TAIVAAN JA MAAN

Raamatun alkukertomukset tarkastelussa

Tom G.A. Hardt

Tämän vihkon ovat lahjoittaneet:

LUTHERAN HERITAGE FOUNDATION

36380 Garfield Road Suite 3
Clinton Township, MI 48035
USA

www.lhfmissions.org

SUOMEN LUTHER-SÄÄTIÖ

PL 127
00101 Helsinki

www.luthersaatio.com

Artikkelin on kirjoittanut Tom G.A. Hardt. *Om skapelsen: Den bibliska urhistorien enligt den evangelisk-lutherska bekännelsen. Pro Veritate.* Upsala 1980.

Kannen kuva Petrus Comestor (+ 1179) kirjamaalaus Genesiskeen.

Käännös: Maria Pietilä

Myllypaino, Leväsjoki 2002

Raamatun alkukertomukset tarkastelussa – Luterilaisten Tunnustuskirjojen valossa

Raamatun alkukertomuksilla tarkoitetaan yleisesti kuvausta maailman synnystä ja ihmiskunnan luomisesta ja alkuhistoriasta, erityisesti syntiinlankeemuksesta. Ne löytyvät Raamatun ensimmäisistä luvuista. Mukaan luetaan yleensä joko kolme tai 11 ensimmäistä lukua. Jälkimmäisessä tapauksessa mukaan otetaan myös kertomus Nooasta ja vedenpaisumuksesta. Käsittelemme nyt Raamatun alkukertomuksia tässä laajemmassa mielessä.

Aiheeseen liittyy myös se, mitä evankelis-luterilaisen kirkon tunnustus sanoo luonnollisesta jumalatuntemuksesta ja luonnollisesta laista. Sen pääajatus on, että ihminen voi luonnollisella ajattelukyvyllään tulla siihen ymmärrykseen, että on olemassa Jumala, joka on kaiken syy ja vaikuttaja. Sen sijaan järki ei voi itsestään päätellä, että maailma on joskus tullut luoduksi tyhjästä Jumalan käskyn voimasta. On mahdollista, että maailma olisi aina ollut olemassa Jumalan ikuisen tahdon voimasta. Voidaan siis sanoa, että Jumalan olemassaolo ja viisaus ovat tulleet ilmi hänen luomistyössään, mutta ainoastaan siinä määrin kuin hänen tulensa kajastaa sen läpi. Tämä ei sulje pois sitä mahdollisuutta, että luomakunta olisi ikuinen, vailla alkua ja loppua. Se on täysin mahdollista. Voidaksemme tietää lisää tarvitsemme todellisen ilmoituksen, jossa Jumala murtautuu sen ohuen kalvon läpi, jonka läpi hänen tulensa on kajastanut, ja ilmoittaa meille salaisuudet, joita emme kykene selvittämään. Luonnollinen jumalatuntemus ei sulje pois ajatusta sellaisesta ilmoituksesta. Sen tuloksenahan valoa heijastavan kalvon takana aavistetaan olevan jonkun nimettömän, ja nimettömyys jättää jossain määrin toivottavaksi sen, että naamio putoaisi ja Tuntematon ilmoittaisi itsensä. Kuitenkin on heti sanottava, että tällainen utelias vaatimus, todellisuudessa saamamme ilmoituksen mukaan, kätkee kam-mottavan pinnallisuuden, halun tasa-arvoiseen keskusteluun ja pöyhkään tietämättömyyden siitä, mihin odotettu kohtaaminen johtaa. Tietys-sä mielessä kohtamisesta ei tule ollenkaan sellaista, kuin odotettiin ja vaadittiin. Uteliaisuus osoittautuu vaikuttimena epäpuhtaaksi, mutta uteliaisuutta sinänsä ei voida moittia. Sitä on rohkaistava, ja niin kohtamisesta saa tulla sellainen kuin on tullakseen.

Luonnollinen jumalatuntemus ja luonnollinen laki eivät ole arvostet-tuja ja hyväksytyjä nykyajan profaanissa ajattelussa tai kristillisessä teologiassa. Luonnollisen jumalatuntemuksen ja luonnollisen lain mu-kaan Jumala asettaa vaatimuksia, hän on valtava ja majesteettinen ja

hänen lakinsa on muuttumaton luomakunnan oma laki. Muuttuvaisuuden maailma ei halua olla tekemisissä muuttumattoman Jumalan kanssa. Kuitenkin voidaan sanoa, ettei niiden mainitsemista yleensä ole tulkittu oppimattomuudeksi. Euroopan suurimmat oppineet ovat omaksuneet ja tutkineet luonnollista jumalatuntemusta ja luonnollista lakia, ja usein osa heidän kunniastaan tulee sen osaksi, joka uskaltaa käyttää heidän vanhoja äänenpainojaan. Vaikka nykyään ei hyväksytä heidän sanomaansa, silti ei halveksita niitä vanhan oppineisuuden edustajia, jotka vielä onnistuvat pysyttelemään elinvoimaisina. Monet reagoivat sekä huvittuneisuudella että vaikuttuneisuudella: On kuin joku vanhoista skolastikoista olisi herännyt henkiin nukuttuaan vuosisataista untaan norsunluutornissaan, ja hänelle osoitetaan spontaania mutta aavistuksen verran teennäistä kunnioitusta, joka kuuluu korkeasti oppineelle joskin harhautuneelle henkilölle.

Raamatun alkukertomusten moderni hylkääminen

Äärettömän paljon kiivaampi ja alentuvampi asenne kohtaa sitä, joka uskaltaa puolustaa Raamatun alkukertomuksia jonain muuna kuin runoutena. Järkeillään seuraavasti: Jumalatodistukset ja luonnollinen laki hyväksytään — onhan Euroopan mantereella väitelleitä tohtoreita, jotka uskovat sellaiseen — mutta on silkkaa oppimattomuutta väittää, että Raamatun alkukertomukset olisivat tosia arkipäiväisessä, yksinkertaisessa merkityksessä. Amerikan raamattuvyöhykkeeltä löytyy joitakin vuosia kansakoulua käyneitä farmareita, jotka uskovat, että maailma on luotu kuudessa päivässä, että emme ole peräisin apinoista vaan kahdesta ihmisestä, Aadamista ja Eevasta, jotka tuottivat meille onnettomuuden syömällä tiettyä kiellettyä hedelmää jne. Ehkä meillä päin jotkut hurskaat vanhemmat maalaismummit uskovat sellaiseen — ja olkoon rauha heillä. Kaikki muut kansalaiset, joilla on edes perustava sivistys ja normaalit sielun voimat, tietävät kyllä, että *Raamatun alkukertomukset eivät ole totta*. Näin siis sanotaan. Tämä on yhteiskuntamme perustava opinkappale, jonka mukana kaikki seisoo tai kaatuu. Darwin on selittänyt maailman synnyn, tuon suuren sattuman. Olemme tulleet jo pitkälle: isoisällä oli häntä, isoisän isällä oli kidukset ja isoisän isoisä oli vuosimiljoonia sitten laguunissa lilluva alkulima. Ominaisuutemme ovat luonnollisia ilmiöitä, myös ne, joita kristityt kutsuvat synnin seurauksiksi. Vihamme on ehkä peräisin siitä, että apinauros on yrittänyt puolustaa reviiiriään jne. Harvemmin, mutta kuitenkin joskus lisätään, että kehitys jatkuu: lapsemme menettävät umpisuolen ja

pikkuvarpaan, ja lapsenlapsemme tulevat tuntemaan meitä kohtaan samanlaista häpeää ja vierautta kuin me tunnemme isoisäämme, gorillaa, kohtaan.

Tämän asenteen pohjalta peruskoulutuksen saaneen väestömme uskonnollisella osalla on vapaus tulkita Raamatun alkukertomuksia kuvaannollisesti. Se, että 1.Moos 1-11 voidaan tulkita siten, on jopa todistus erityisen uskonnollisesta mielenlaadusta. Puhuihan Jeesuskin vertauksin, ja ne me ymmärrämme kaikki — näin luullaan. Kyseessä on jälleen yksi vertaus, satu, jossa on jotain totta, sanomallinen runo. Lopulta halutaan väittää, että tämä itse asiassa on kertomuksen alkuperäisin merkitys, että se on tarkoitus ymmärtää kuvaannollisesti.

Ei ole kuitenkaan mitään syytä tehdä 1. Mooseksen kirjan 11. ja 12. luvun vaihteesta runouden ja proosan, sepitteen ja totuuden, välistä rajapyykkiä. Aabrahamin astuminen historian näyttämölle luvussa 12 on kokonaisuuden kannalta vain uusi jakso tapahtumasarjassa, jossa Jumala hallitsee maailmaa ja johtaa kokoamaansa seurakuntaa. Vakavat ei-kristityt tutkijat myöntävät yleensä varauksettomasti, että Raamatun alkukertomukset pitävät itseään historiana. On toinen asia, että tätä niin sanottua historiaa ei pidetä historiana vaan runona eli sepitelmänä. Myös muut Raamatun osat näkevät alkukertomukset todellisena yksityiskohtia myöten. Jeesus viittaa Aadamin ja Eevan suhteeseen kristillisen avioliiton esikuvana (Matt. 19:4), ja Paavali puhuu Aadamista ihmisenä, joka on saattanut koko maailman onnettomuuteen samalla tavalla kuin Kristus on lahjoittanut koko maailmalle vanhurskauden (Room. 7). Luterilainen tunnustus on luonnollisesti yhtä selkeä. Muiden kristillisten tunnustusten, sekä oikea- että harhaoppisten, tavoin se pitää Adamia historiallisena henkilönä, jonka mukana alkuhistoria seisoo tai kaatuu. Jos julistamme Raamatun alkukertomukset opettajille tarkoitetuksi opetusrunoelmaksi, loukkaamme kaikkea järjestettyä raamatuntulkintaa ja joudumme ristiriitaan sekä järkevien pakanoiden että yhteisen historiallisen kristillisen perinteen kanssa. Tässä voidaan soveltaa Lutherin näkökantaa: Jos tulkitsemme ehtoollisen asetussanat “Tämä on minun ruumiini” kuvaannollisesti, lankeamme pian siihen harhaan, että tulkitsemme luomiskertomuksen kuvaannollisesti, mikä on voimakkaasti hylättävä.

Rehellisyyden nimessä on sanottava, että Raamatun alkukertomusten kuvaannollinen tulkinta on hätäratkaisu. Tutkimukset ovat osoittaneet — väitetään — että ne eivät pidä paikkaansa, joten on noudatettava tavallisuudesta poikkeavaa lukutapaa: Ne tulkitaan symbolisesti. Tämä käytäntö ei rajoitu pelkästään alkukertomuksiin. Jopa suhteellisen konservatiiviset teologit, jotka haluavat tunnustaa Kristuksen ylösnousemuksen tosiasiana, ovat tulkinneet kaikki Raamatun tekstit joitakin tärkeitä

poikkeuksia lukuun ottamatta tällä tavalla. Meille on jäänyt enää tyhjäksi koverrettu kristinuskko, jossa millään asialla ei kohta enää ole alkuperäistä merkitystään. Lopputuloksena on uskonto, jonka kokonaisnäkemys on ilmaistu Nikean uskontunnustuksen perään lisätyssä pienuudessa huomautuksessa niin kutsutun liberaalin katolisen kirkon liturgiassa. Tämä kirkko, jota on aiemmin pidetty ei-kristillisenä teosofisena uskontona, kommentoi painettua Nikean uskontunnustusta näin: “Tämä uskontunnustus on yhteinen Liberaalille katoliselle kirkolle ja kaikille muille kristillisille kirkkoille, mutta annamme jäsenillemme vapauden tulkita sitä symbolisesti ja mystisesti.” Näin astutaan historiallisen kristillisyyden ulkopuolelle. Kaikki kuvaannollinen raamatuntulkinta putoaa lopulta tähän mustaan aukkoon.

Edelleen on sanottava, että pakottavat syyt, jotka ovat johtaneet luopumiseen kirkon yhteisestä uskosta, ovat ainoastaan ulkonaisesti luonteeltaan luonnontieteellisiä. Ei ole totta, että maaperästä tai fossiileista olisi löydetty todisteita, jotka kumoaisivat luomisopin. Ei ole totta, että joukko tutkijoita olisi lähtenyt luontoon vailla ennako-oletuksia ja löytäneet jotain katastrofaalista. Sen sijaan joukko ateistisiä ajattelijoita lähti pohtimaan luontoa filosofisesti ja kaivoi sitten esiin ateistisiä todisteita, joiden oli pakkokin löytyä. Jos tietokoneeseen syötetään tietty aineisto, saadaan tietty tulos.

Kehitysoppi ei ole uusi keksintö

Tämän tulkinnan esiin tuonut asenne ei sinänsä ole uusi. Todellisuudessa nykyinen kehitysoppi on ikivanha. On varmaa, että sitä pidettiin itsestään selvyytenä siinä maailmassa, joka ensimmäiseksi joutui kristinuskon kynsiin. Oppineet antiikin aikaiset tutkijat löysivät kuivalta maalta fossiileja ja päättelivät, että maaeläimet ovat kehittyneet merieläimistä. Toisinaan ihmisen oletettiin polveutuvan kaloista. Luonnosteltiin suoranaisia kehityskaavioita, joista helposti tunnistaa myöhemmän darvinistisen kehitysopin. Aristoteles esiintyi näiden ateististen kehitysfilosofien joukossa sen edustajana, mitä me kutsumme teistiseksi evolutionismiksi. Hänen mielestään oletettu kehitys tuntui edellyttävän Jumalan myötävaikutuksen. Siltä näytti oppinut maailma, kun kristinuskko astui esiin, ja Paavali väitti oppineiden herrojen ivallisten irvistysten edessä akateemisessa Ateenassa: “Hän on tehnyt koko ihmiskunnan yhdestä ainoasta kantaisästä.” (Apt. 17:26). Tämän pitäisi riittää vakuuttamaan meidät siitä, että kaikki harhaopit ovat yhtä vanhoja kuin luomakunta itse. Ei todellakaan ole niin, että nykyaikana olisi yhtäkkiä hypännyt esiin liuta kohtalokkaita ajatuksia, joita puukengissä ja maa-

laisvaatteissa kulkeneiden esi-isiemme ei tarvinnut miettiä. Jos ajasamme on jotain uutta, se on ehkä se, että kristityt viettävät ehtoollista niiden kanssa, jotka kieltävät Jumalan luoneen maailman tyhjältä tai Kristuksen profeettallisen esiintymisen Vanhassa testamentissa. Tätä kaikkea ovat aiemmin opettaneet pakanalliset filosofit ja juutalaiset rabbit. Tosin heitä ei koskaan vihitty papeiksi tai piispoiksi. Ero on siinä — siinä, että oikeaoppiset kristityt käsittelevät lepusi osallisuuttaan pyhiin asioihin.

Ateistinen asenne, joka on yhteinen kaikille näille tutkijoille, ei tietenkään ole ateismia siinä merkityksessä, että Jumalan olemassaolo kieltäisiin. Sen sijaan siinä lähdetään siitä, että Jumalalla ei ole mitään tekemistä maailman kanssa. Maailma toimii ikään kuin Jumalaa ei olisi koskaan ollutkaan. Sitä voidaan kutsua käytännön ateismiksi. Kun käytännön ateismia sovelletaan luomiskertomukseen, se sanoo, että tarina on mahdoton seuraavista syistä. Havaitsemme ympärillämme suuren määrän luonnon prosesseja, jotka ovat meille tuttuja. Nämä havaittavat tapahtumaketjut ovat välttämättä aina olleet samanlaisia: Saman kiertokulun on täytynyt jatkua aina. Tätä oppia on kutsuttu aktualismiksi. Kaikki ei tietenkään ole näyttänyt samalta kuin nyt, mutta elämän kiertokulku on jatkunut ikuisuudesta asti. Aktualismi kommentoi Aadamia paratiisissa seuraavasti: Tällä miehellä on oltava äiti. Tämän miehen täytyy olla noin 25-vuotias, eli hänen on täytynyt viettää 25 vuotta maan päällä, ensin lapsena, sitten nuorukaisena ja nyt miehenä. Paratiisin purojen on täytynyt virrata alkulähteiltään paratiisin takaisilta vuorilta, missä niiden vesimassa oli niin ja niin kauan aikaa sitten. Paratiisin puissa on 50 vuosirengasta, eli ne ovat nähneet 50 kevättä. Kaikki on projektiota aktualismiin uskovan tiedemiehen omista havainnoista, joita hän on tehnyt itsestään ja tuntemistaan 25-vuotiaista miehistä, omasta vesijohtovedestään ja omasta puutarhanhoidostaan.

Kristillinen usko ottaa huomioon, ettei kaikkien prosessien ole välttämättä tarvinnut tapahtua. Jumala, jonka olemassaolo loistaa kirkkaasti koko luomakunnassa, on voimallinen puuttumaan asioihin; ovathan nyt voimassa olevat luonnonlait mahdollisia vain siksi, että hän on ne asettanut. Hän tulee kerran pysäyttämään koko tapahtumaketjun, kun luomakunnan viimeinen sekunti on saavutettu, ja uusi luomistyö tapahtuu Jeesuksen Kristuksen kautta. Yleensä aika monet kristityt kykenevät ymmärtämään tämän. Yhtäkkäinen katastrofi murtaa jatkuvat tapahtumaketjut: maapallon pyörimisliikkeen, merien aallot ja hapen vapautumisen ilmaan, kun tulee tuomion aika. Samalla tavalla luomakunnan alku on ollut katastrofi: aktualismia vastaan asettuu siis katastrofismi. Näin opettaa kristinusko, ainoa uskonto, joka väittää omaavansa arvovaltaisen opin oleellisista historiallisista tosiasioista, joista yksi on

luominen ja joka ainoana sanoo rakentuvansa jumalalliselle ilmoitukselle tuntemattomasta Jumalasta, joka on luomisesta asti ylläpitänyt oikeaa tietoa itsestään. Muualla kohtaamme juuri legendoja, myyttejä, jotka ilmoittavat symbolisessa asussa yleisiä totuuksia, joiden pääsisältö on, että Jumala on olemassa ja johdattaa meitä kädellään jne. Pyhä Raamattu tarjoaa jotain aivan muuta: opin luomisesta, suuren sanan: “uskon kautta me ymmärrämme, että maailma on rakennettu Jumalan sanalla, niin että se, mikä nähdään, ei ole syntynyt näkyväisestä” (Hep.11:3). Emme haparoi sumussa ja hämärässä, eikä tämä ole myytiseen asuun puettu salatun totuuden helmi, vaan kristillinen oppi, joka otetaan vastaan luottaen Jumalaan, joka on luonut minut uudestaan kasteessa samalla sanalla, jonka kautta hän on luonut maailman.

Koko ilmoitus, sellaisena kuin se seuraa ihmiskunnan historiaa ainoana punaisena lankana, julistaa tätä. Edessämme on se tosiasia, että maailma on luotu kuudessa päivässä, että viikkomme on tämän aikamitan heijastuma eikä päinvastoin. Luomakunta ei ole ikuinen, eikä Jumala tarvitse maailmaa, joka toimisi jonkinlaisena hänelle välttämättömänä kaikukoppana ja joka olisi jossain määrin osa häntä. Luominen on tapahtunut *ex nihilo*, työtyhjystä. Luominen alkoi siitä, että Jumala halusi luoda ja loikin maailman täysin oman vapaan tahtonsa mukaisesti. Hänen vapaa tahtonsa kutsui esiin valon ja pimeyden, veden ja maan, puut ja kukat, ihmiset ja eläimet. Hän ei ole vastuussa maailman luomisesta ainoastaan yleisessä mielessä, vaan myös erityisessä mielessä, yksityiskohtia myöten. Kun tiedämme tämän, mahtavaksi paisuteltu maailmamme tuntuu jollain tapaa tulevan kodikkaammaksi. Poissa ovat vuosimiljoonat, vuosimiljardit, lakkautetut luovat voimat ja kaikessa materiassa läsnä oleva jumaluus. Avaruus ei olekaan kaiken olevaisen äidinkohtu. Ei voida enää puhua värisevällä äänellä luonnosta, tuosta suuresta jumalasta, jonka ruumis on materiaa. Käy kuin keisarin uusille vaatteille: huomaamme kaiken olevan huijausta. Kun lapsi on heläyttännyt tämän huomion, alkaa vapautunut nauru: ilo siitä, että jokin vaarallinen on menettänyt vaarallisuutensa. Luomakunta on kotimme. Aurinko ja kuu ovat kaksi suurta lamppua, jotka on ripustettu meitä varten. Maapallo on kaiken todellinen keskipiste.

Evolutionistinen teoria ei kaadu ainoastaan siksi, että se on ristiriidassa kristillisen uskon kanssa. Se kaatuu myös siksi, että siinä on sisäisiä ristiriitoja. Jokin aika sitten *Svenska Dagbladet* julkaisi kirjoituksen, joka selvitti perusteellisesti kehitysopin yhä hatarammaksi käyvää perustusta. Myös monet ei-kristityt tutkijat asettavat voimakkaasti kyseenalaiseksi kehitysopin uskottavuuden. Eräs ruotsalainen tutkija, joka on erikoistunut meripihkalöydöksiin, on osoittanut löydösten sijainnin todistavan, että maankuoressa on tapahtunut rajuja

muutoksia sinä aikakautena, johon tapahtumaketjujen katsotaan sijoituvan. Havainnot sopivat yhteen kristillisen vedenpaisumuskertomuksen kanssa ja niiden mukaan kaiken luodun elämän on täytynyt tuhoutua näissä tapahtumissa. Evoluutiolta ei jää puuttumaan ainoastaan tarvittava aikamäärä ja sopiva tila. Olemme jo maininneet, että kehitysopin mukaan monet monimutkaiset rakenteet ovat vuosimiljoonien ajan määrätietoisesti kehittyneet kohti ominaisuuksia, jotka vasta viimeisessä vaiheessa ovat alkaneet olla hyödyksi. On osuvasti sanottu, että silmän monimutkainen rakenne on evolutionismin tärkein vastatodiste. Jos sen jokainen yksityiskohta olisi syntynyt sattumanvaraisesti ja spontaanisti, sen jokainen linssi olisi siis sattumalta kasvanut omalle paikalleen ja näin silmä olisi vähitellen rakentunut. Ihmeellisten muutosten periytyminen tuottaa myös ajatuksena ongelmia. Jos jokin niitykukka yhtäkkisen mutaation kautta onnistuisi saamaan kyvyn puhua, musisoida ja teologisoida, risteytyminen ympäröivien kukkien kanssa tuottaisi kuitenkin normaalimman laatuja jälkeläisiä, ja poikkeukselliset ominaisuudet vähenisivät asteittain polvi polvelta.

Darwin itse piti tätä vakavana vasta-argumenttina. Tässä ei ole mahdollista käsitellä kaikkia yksityiskohtia, joista on keskusteltu. On olemassa runsaasti kirjallisuutta, lehtiä ja aikakausjulkaisuja, joista löytyy apua ja tietoa. Jo normaalit sopivaisuussäännöt vaativat evolutionistista koulupetusta tunnustamaan tukalan tilanteensa. Vähin, mitä voimme vaatia, on Kalifornian malli, jossa evolutionismi ja kreationismi esitellään valtion kouluissa kahtena mahdollisena teoriana. Meillekin tulisi saada käännöksiä runsassisältöisestä ja laadukkaasta oppimateriaalista, joka siellä on käytössä.

Ilman Darwinia — ei Hitleriä

Eräs kehitysopin vasta-argumenteista ei ole luonnontieteellinen vaan moraalinen. Se ei silti ole vähemmän vakava. Myös ei-kristilliset tahot ovat esittäneet sen: kehitysopin myötä kaikesta eläimellisestä käytöksestä tulee normaalia ja se johtaa oppiin herrakansasta ja yli-ihmisestä. Argumentti on täysin pitävä. *Ilman Darwinia ei olisi Hitleriä*; jopa, jos Darwin *niin* välttämättä myös Hitler. Jos viidakon laki on olemassaolon periaate, sitä tullaan myös soveltamaan käytäntöön. Vahvemman oikeudella vahvempi ihminen ja vahvempi yhteiskuntaryhmä syrjäyttää heikomman. Ehkä saksalaiset eivät olleetkaan herrakansa, vaan jokin toinen ryhmä on kutsuttu kiipeämään kohti uusia uljaita päämääriä. Darwin itse julisti rotuoppia, joka innoitti vuosisadan vaihteen imperiaalisteja ja yli-ihmisen ihailijoita. Hitler perusti kirjansa "*Mein Kampf*"

Darwinin ja Nietzschen ajatuksiin. Kuitenkin myös Marx on riippuvainen Darwinista — kansallissosialismin ja kansainvälisen sosialismin välinen ero on tässä, kuten usein, vähäinen. Marx halusi jopa omistaa teoksensa *“Das Kapital”* toisen painoksen Darwinille, ja Engels ilmoitti Marxin haudalla, että Marx oli ollut yhteiskuntatieteille sitä mitä Darwin biologialle: kehitysopin esitaistelija ja soveltaja. Mikä lopputulos on — vaalea peto vai punainen proletaari — on tässä tapauksessa yhdentekevää. Kaikkien, jotka hyväksyvät kehitysopin naiivisti ja yksinkertaisesti, tulisi harkita muutamaan kertaan, haluavatko jatkaa yhteiseloaan tämän villipedon kanssa, joka lopulta ehkä syö kannattajansa suihinsa.

On selvää, että kehitysoppi on vaikuttanut tuhoisasti yhteiskuntamme eri toimintoihin. Teologiassa se marssi esiin anglokatalisessa teoksessa *“Lux mundi”* 1889. Myös filosofia koki uudelleenjärjestelyn. Johan Dewey, joka on modernin amerikkalaisen koululaitoksen ja meidän peruskoulumme isä, sanoo, että Darwinin *“Lajien synty”* “toi uudenlaisen ajattelun, joka välttämättä tuli mullistamaan tiedon logiikan ja sen myötä suhtautumisen moraaliin, politiikkaan ja uskontoon”. Kaiken alkuperäisen ja alkukantaisen raju ihannointi tekee lapsen luonnosta kasvatuksen määrittäjän. Onhan luonnolla oma voimansa, jota tulee kunnioittaa. Ei voida vastustaa luonnonvoimaa, joka on kulkenut pitkän matkan amebasta lapseksi asti. Nyt lapsen on annettava kulkea matkaansa eteenpäin. Kaikki kuri, itsekieltämys ja itsehillintä katoavat.

Luominen ja syntiinlankeemus

Kun olemme ehtineet jo näin pitkälle, voi olla kiinnostavaa ja aiheellista siirtyä taas Raamatun alkukertomusten piiriin. On syytä palauttaa mieleen, mitä johdantona sanottiin siitä, että ilmoitetun Jumalan kohtaaminen ei suju aivan sen mukaisesti, kuin spontaanin utelias jumalanetsijä toivoisi. Erityisesti on mainittava oppi syntiinlankeemuksesta. Jos se sivuutetaan, joudumme kumma kyllä lähelle äsken hylättyä eläimellistä näkemystä. Pahimmassa tapauksessa voidaan ajatella, että darvinistinen ihmiseläin kaikessa alkukantaisuudessaan olisi tuotu esille jumalallisessa tilassa ja julistettu Jumalan luomukseksi. Harvoin käy niin, sen sijaan ajatellaan, että Jumala on käskenyt meidän pitää alemmat vaistomme kurissa ja siten kohottautumaan eläinmaailman kaaoksen yläpuolelle. Kuitenkin on tärkeä välttää jopa puhetta ihmisen “alemmista vaistoista”, jos sillä tarkoitetaan sitä, että ihminen olisi jotenkin luonnostaan vihainen, irstas tai muuta sellaista. On käytävä erityinen

opillinen taistelu, johon evankelis-luterilainen tunnustuksemme suhtautuu hyvin vakavasti.

Tunnustuksemme joutui nimittäin ottamaan kantaa ihmisiin, jotka myönsivät Jumalan luoneen ihmisen, mutta jotka samalla halusivat vapauttaa ihmisen vastuusta sellaisiin synteihin, joita ei tehdä tietoisien tahdonratkaisun nojalla. Harkittu murha ymmärrettiin kyllä synniksi, jopa kuolemansynniksi. Sen sijaan esimerkiksi äkillistä raivoa tai viiantunnetta ei pidetty syntinä. Joissain tapauksissa mentiin niin pitkälle — ei tosin virallisella vastapuolella — että joitain vähäisempiä siveysrikoksia, jotka eivät vahingoittaneet kolmatta osapuolta, pidettiin “luonnollisina”. Oltiin siis sitä mieltä, että ihmisessä on tietty luontainen eläimellisyys, joka on saatu jo luomisessa. Tiettyjen rajojen sisällä se on rangaistusvapaa. Tämä luonnonmukaisuus tulee lähelle darvinistista ajatusta villieläimestä olematta kuitenkaan sama asia. Se sisältää tietyn näkemyksen ajatuksen synneistä, joihin kuuluvat esimerkiksi haluttomuus, kärsimättömyys, epäluulo ja viha. Näkemys tuli kerran 1800-luvulla esiin väittelyssä luterilaisen ja synnittämyysopin kannattajan välillä. Viimeksi mainitulta, tässä tapauksessa luonnonmukaisuuden kannattajalta, joka ylpeili synnittämyydellään, kysyttiin, eivätkö nämä synnit vaivaa häntä, ja hän vastasi kuuluisiksi tulleen sanoin: “We do not call that sin”, “Emme kutsu sitä synniksi”. Tämä käsitys luomisesta, laista ja ihmisluonnosta on ristiriidassa Raamatun alkukertomusten kanssa.

Oppi luomisesta ja perisyntioppi tarkoittavat yhdessä, että Jumala on luonut luontomme hyväksi, mutta se on syntiinlankeemuksen myötä tuhoutunut sekä ruumiin että sielun osalta. Jopa ns. luonnollisissa toiminnoissamme asuu kapinallinen henki; niiden kiivaassa raivossa ja himoissa, jotka voidaan kaikki selittää lääketieteellisin termein verenvaineksi ja rauhastoinnaksi, spontaaneiksi reflekseiksi ja hermoimpulsseiksi. Se kapinallinen henki on pahansuopa voima, luonnossamme asuva demonisuus. Luterilainen tunnustuksemme sanoo tästä:

Mutta skolastikot ovat tähän kohtaan tuoneet Raamatun sijaan filosofian piiristä aivan vieraita käsityksiä, etteivät nimittäin intohimot muka tee meistä hyviä eivätkä pahoja, emmekä me niiden tähden ansaitse kiitosta emmekä moitteita. Edelleen, ettei mikään ole syntiä, jollei se ole tahallista. Nämä filosofeilta tavattavat käsitykset ovat lausutut ajatellen asiaa yhteiskunnan kannalta, ei Jumalan silmin arvostellen. Aivan yhtä typerästi he kursivat kokoon muitakin mielipiteitä, kuten esimerkiksi, ettei luon-

to ole paha. Jos näin sanottaisiin oikeassa yhteydessä, emme panisi vastaan. Mutta jos tätä lausetta kierosti käytetään perisyntin ohentamiseen, ei tehdä oikein. Yhtä kaikki tämmöisiä lauseita tavataan skolastikoilta, jotka asiattomasti sekoittavat toisiinsa filosofiset eli yhteiskunnalliset siveyskäsitteet ja evankeliumin. Eikä moinen viisastelu rajoittunut skolastikkojen omaan keskuuteen, vaan, niin kuin enimmäkseen käy, mielipiteet kulkeutuvat kansan pariin. Nämä uskomukset olivat vallalla lisä-ten luottamusta ihmisen omiin voimiin ja pimentäen Kristuksen armon tuntemusta. Sen tähden Luther on tahtonut tähdentää perisyntin suuruutta ja ihmisluonnon heikkoutta, ja hän on opettanut, etteivät nuo perisyntin jäännökset meissä ole mikään ihmisessä luonnostaan yhdentekevä asia, vaan tarvitaan Kristuksen armoa, ettei niitä syyksi luettaisi, ja myös Pyhän Hengen työtä, että me ne kuolettaisimme” (Augsburgin tunnustuksen puolustus II, 45, BS 156, 14ss).

On huomattava, ettei kyse ole havaintoihin liittyvistä näkemyseroista. Ei ole niin, että luterilainen tunnustus näkee enemmän heikkoutta ja vastapuoli vähemmän. Molemmat näkevät saman, mutta arvioivat näkemäänsä eri tavalla. Vastapuolen mukaan syntiinlankeemuksen takia ihmisellä on taipumus *valita vapaasta tahdostaan pahan*. Muutoin hän on viaton, toisin sanoen häntä hallitsee synnynnäinen, luonnollinen ja siksi ei-rangaistava himojen, halujen ja oikkujen epäjärjestys, joka liittyy hänen luotuun psykosomaattiseen rakenteeseensa. Tähän välttävään epätäydellisyyteen kuuluu myös se, ettei ihminen ole täydellisesti omistautunut Jumalalle. Sekin välttää.

Nyt syntiinlankeemus on otettava esiin. Raamatun opetuksen mukaan syntiinlankeemus on aiheuttanut täydellisen muutoksen ihmisen sielullisessa ja ruumiillisessa tilanteessa. Hän ei enää vaella jatkuvassa yhteydessä Jumalaan, ja hänen ruumiinsa on täynnä pahoja himoja. Tätä katastrofia havainnollistaa selkeästi se, että Raamatun ja tunnustuksen mukaan *syntiinlankeemus on aiheuttanut kattavan fyysisen muutoksen koko todellisuuteen*. Kuolema on tullut mukaan todellisuuteen. Myös ihmisen suhde elottomaan luomakuntaan ja eläimiin on muuttunut. “Orjantappuroita ja ohdakkeita se on kasvava sinulle”, sanotaan maasta. Luomakunta on kuitenkin pysynyt luomakuntana. Se ei ole muuttunut vastakohtakseen. On kuitenkin käynyt niin, että ihminen ei nykyisellään kykene ilman muuta mukauttamaan henkistä taipumustaan Jumalan tahtoon. Luonnollinen laki on tosin edelleen voimas-

sa, ja on mahdollista osoittaa Tunnustuskirjojen avulla, että ihmisruumiin rakenne ja toiminta todistavat, että lisääntyminen ja luonnollinen vietti ovat Jumalan luomia. Sen sijaan samassa ihmisluonnossa kasvaa runsaasti myrkkukasveja, jotka vihollisen käsi on kylvänyt, ja jotka ovat seurausta syntiinlankeemuksesta. Jos väitetään, että myrkkukasvit ovat jumalallisia tai edes yhdentekeviä rikkaruohoja, hyväksytään kristilliseen valepukuun puettu pakanallisuus. Darwinistinen hulluuntuminen raakaan luontoon luomisen — olemassaolon — alkuvoimana, joka johtaa esimerkiksi oppilaan pedagogiseen jumalointiin, eroaa kyllä siitä luomisuskoksen ihmisen filosofisesta näkemyksestä, että pahuuden määritelmä on paha tahdonratkaisu. Tunnustuksemme mukaan jälkimäinen on hyväksyttävä periaate yhteiskunnallisessa käytössä. Niin silloin kuin nykyäänkin tämä filosofinen näkemys ihmisestä esiintyy kuitenkin usein *tyhjentävänä* ihmisluonnon määritelmänä. Mukaan tulee helposti uskonnollinen ajatus: Joka täyttää nämä kriteerit, voi seistä pää pystyssä Jumalan edessä. Samalla jumalallisen armon ja laupeuden arvo ja tarpeellisuus laskee itsestään. Suuret ja pienet pyhitysliikkeet marssivat esiin huutaen iloisesti: “Me emme kutsu sitä synniksi”. Hyökäys kristinuskon perusteita vastaan on siten alkanut: pinnallinen syntikäsitys leviää.

Kaikesta sanotusta on jo käynyt ilmi, että ihminen voi luonnostaan ymmärtää, mitä synti on — jossain määrin. Myös Raamattu korostaa tätä: “Pakanat osoittavat, että lain teot ovat kirjoitetut heidän sydämiinsä, kun heidän omatuntonsa myötätodistaa ja heidän ajatuksensa keskenään syyttävät tai myös puolustavat heitä” (Room. 2:15). Raamatun mukaan pakanat, “vaikka heillä ei lakia ole, ovat itse itselleen laki”. Kuitenkin yleinen tietoisuus synnistä on pelastushistoriallisessa mielessä hyödytön.

Siitä, mitä on jo sanottu luonnollisesta jumalatuntemuksesta, on käynyt ilmi, että ihminen kykenee jossain määrin luonnostaan ymmärtämään, mitä synti on. Myös Raamattu korostaa tätä: “Näin he osoittavat, että lain teot ovat kirjoitetut heidän sydämiinsä. Siitä todistaa heidän omatuntonsakin, kun heidän ajatuksensa syyttävät tai myös puolustavat heitä.” Raamattu sanoo, että pakanat, jotka eivät tiedä laista, ovat itse itselleen laki. Kuitenkin tällainen yleinen syntitietoisuus kuuluu pelastushistoriallisesti yhdentekeväälle alueelle. Se on — kuten sanottu — kristillisen lainjulistuksen liittymäkohta, mutta ei mitään muuta. Kristillinen laki, joka on Pyhän Hengen tuhoava ja murskaava työkalu, rakentuu opille syntiinlankeemuksesta — luomisesta ja syntiinlankeemuksesta. Se lähtee siitä, että jokainen ihminen on täydellisen lain alainen, Aadamin vanhan lain alainen. Yhteys Jumalan ja ihmisen välillä toimii ainoastaan näillä ehdoilla. Ihmiseltä vaaditaan edelleen täydell-

listä pyhyttä, täydellistä luottamusta, täydellistä vapautta pahoista himoista. Jumala ei ole laskenut rimaa sen jälkeen, kun Aadamin suku sai pahan vammansa lankeemuksessa. Jumala ei ole säätänyt erityistä kilpailusarjaa puoliaadamilaisille — joilla olisi synti tekosyynä, alempi taso kuin Aadamilla mutta korkeampi kuin paviaanilla. Jumala on varannut meille saman pyhyden, jonka piti kuulua Aadamille. Hänen pyhytensä noudattaa hänen omia ehtojaan, ei meidän asettamiamme ehtoja.

Tätä emme voi tietää luonnostamme. Parhaassa tapauksessa voimme tunnustaa luonnollisen lain, joka kuitenkin rajoittuu vain sille alueelle, jolla vapaa tahto hallitsee. Sen nojalla voidaan joko jalojen humanistien tavoin hylätä kristinusko tai hyväksyä se muunnetussa, latistetussa muodossa, josta syntiinlankeemuksen demonisuus on riisuttu pois. Molemmissa tapauksissa toimitaan ikään kuin luomakunta olisi periaatteessa turmeltumaton, ja synti olisi siinä ainoastaan jonkinlaisena koettelevana lisänä, jonka on tarkoitus karaista luonnetta. Tähän voidaan soveltaa tunnustuksen sanoja: “Perisynti on niin syvää ja pahanlaatuista luonnon turmeltumista, ettei sitä järki käsitä, vaan se on uskottava Raamatun ilmoituksen perusteella” (Schmalkaldenin opink. III, 1:3). Tässä yhteydessä lainataan yleensä paitsi syntiinlankeemuksesta myös muita Vanhan ja Uuden testamentin kohtia, jotka selittävät syntiinlankeemuksen seurauksia. Esimerkiksi Room. 5:12 sanoo: “Kuten synti tuli maailmaan yhden ihmisen kautta ja synnin mukana kuolema, niin kuolema on tullut kaikkien ihmisten osaksi, koska kaikki ovat tehneet syntiä.” ja Ps. 51:7: “Katso, synnissä minä olen syntynyt ja äitini on minut synnissä siittänyt.” Näihin klassisiin syntiinlankeemuksesta ja sen seurauksia käsitteleviin kohtiin voidaan lisätä Augsburgin tunnustuksen toinen artikkeli, jossa sanotaan:

Edelleen seurakuntamme opettavat, että Aadamin lankeemuksen jälkeen kaikki ihmiset, jotka lisääntyvät luonnollisella tavalla, syntyvät synnissä, so. ilman jumalanpelkoa, ilman luottamusta Jumalaan sekä pahan himon hallitsemina, ja että tämä alkusairaus ja perisynti on todella synti, joka tuomitsee ja tuo jo nyt mukanaan iankaikkisen kuoleman niille, jotka eivät kasteen ja Pyhän Hengen voimasta synny uudestaan. (CA II, 1s.).

Tältä näyttää oppi syntiinlankeemuksesta. Nykyään se jää yhä helpommin pois kristillisestä julistuksesta ja kastekaavoista, joita uuden liturgisen aallon myötä otetaan käyttöön. Tärkein syy on se,

että syntiinlankeemusta pidetään luonnontieteellisenä mahdottomuutena. Tässä ei luonnollisesti ole koko selitys. Vaikka luonnontieteelliset vastalauseet putoaisivat pois, yleisistä filosofisista premisseistä käsin pidettäisiin yllä asennetta, jolla on jo pitkä historia, ja joka löytyy keskiajan teologeilta ja jo fariseusten samantapaisesta ihmis käsityksestä.

Luonnontieteelliset vastalauseet lähtevät siitä, ettei ole ollut mitään paratiisimaista tilaa, josta langeta pois. Ne ovat siis seurausta kehitysoopista, ja asian tätä puolta olemme jo käsitelleet. Vastalauseista löytyy erilaisia muunnoksia: Sanotaan esimerkiksi, että kuolema on itsestään selvä luotu asia, että orjantappurat ja ohdakkeet ovat aina tehneet maanviljelystä raskasta jne. Näitä vastaan on ensinnäkin varmasti todettava, että syntiinlankeemuskertomus ja muut raamatunkohdat selkeästi todistavat, että tapahtumat ovat todellisia. Erilaiset modernit teologian haarat yrittävät jättää tämän huomiotta. Jo tavallinen tekstin kunnioittaminen edellyttää tämän toteamuksen tekemistä, riippumatta siitä, uskotaanko tekstin sisältö vai ei. Tekstin totuudellisuutta tai järjestyksensä ei vielä kumota sillä, että meidän on vaikea kuvitella sen esittämä tilanne yksityiskohdissaan. Meidän sukupolvellemme on nykyään käytössään välineitä, joita aiemmat sukupolvet olisivat pitäneet taikuutena ja jotka sallivat meidän jossain määrin hallita materiaa. Tekstissä ihmisellä on häiriintymätön yhteys Jumalaan eli olemassaolon suurimpaan voimaan, ja siten Aadam asetetaan meitä äärettömän paljon korkeampaan asemaan; itse vajoamme henkisesti alemmas sitä mukaa kuin fyysisiä keksintöjä tehdään lisää. Hänellä on täytynyt olla meitä äärettömän paljon parempi hallintavalta omaan ruumiiseensa ja luomakuntaan, ja ymmärtämisvaikeutemme tulee näin ymmärrettävämmäksi. Häneen verrattuna me olemme luonnonlapsia, neandertalilaisia, ja hän on ainoa sivistynyt ihminen.

Ihmisajatus lähtee tässä helposti hakoteille. Kummallisinta on, että jokainen ihminen luulee keksineensä argumentteja Aadamia vastaan, Aadamien kuolemattomuutta vastaan ja Aadamien ylittämätöntä hallintavaltaa vastaan. Keskusteltaessa näistä asioista, esiin pulpahtaa voitonriemuisia vastalauseita, joihin ei uskota koskaan löytyvän vastausta, ja joita niiden esittäjät pitävät murskaavina. Sanotaan esimerkiksi, että Aadamien ja Eevan kuolemattomat jälkeläiset olisivat ylikansoittaneet maapallon, ja päälle hihitellään tunnustuksellisen teologin oletetulle rajattomalle hämmennykselle. Nolestumisen merkkejä ei kuitenkaan näy meissä, jotka ehkä sadannen kerran kuulemme tuon lapsellisen kysymyksen ja näemme voitonriemuisen ilmeen ihmisellä, joka ei ole koskaan katsonut tarpeelliseksi ajatella ns. metafysisiä kysymyksiä. Raamattu itse kertoo siitä, että ihminen voi astua Jumalan kirkkauteen

ruumiineen ja sieluineen, kuten tavalliset ihmiset Henok ja Elia saivat tehdä. Tulemme itse tekemään niin kerran. Myös Aadamille olisi luonnollisesti suotu sama autuus, jos hän olisi pysynyt uskossa, toivossa ja rakkaudessa. Eihän hänen autuutensa ollut täydellinen — muuten hän ei olisi voinut langeta. Niin hän olisi voinut päättäneen maanpäällisen elämänsä jälkeisenä päivänä astua siihen maailmaan, johon hän itse asiassa nytkin tulee pääsemään, tosin kuoleman ja ylösnousemuksen kautta Jeesuksen Kristuksen voimasta.

Ei myöskään ole täysin järjetön ajatus, että koko luomakunta on muuttunut sekä luonnon yleisten toimintojen osalta että esimerkiksi eläinten ravitsemuksen osalta. Tiedämme eri kuvauksista kohdissa 1.Moos.1:30 ja 1.Moos. 9:5, että eläimet alunperin luotiin kasvisravinnon käyttäjiksi, mutta että ne sitten muuttuivat lihansyöjiksi, ja näin jopa ihminen voi joutua entisten alamaistensa uhriksi. Tuho kohtasi myös pahan välikappaleena toiminutta käärmettä. Esiin nousee lukemattomia ongelmia liittyen siihen, miten se ja se olento kykeni löytämään ravintoa ennen syntiinlankeemusta, mutta Jumalan kaikkivaltius ja oma tietämättömyytemme paratiisin yksityiskohtaisesta rakenteesta ratkaisee ne kaikki. Sitä paitsi tässä kaikessa on eräs tärkeä seikka, joka usein jää huomiotta. Ympärillämme näkyvää maailmaa ei tule pitää parhaana mahdollisena maailmana sanan kaikkein lapsellisimmassa merkityksessä. Tosin luomakunnassa näkyy merkkejä ja todisteita Luojan ihmeellisistä suunnitelmista ja tarkoituksista — sehän on kaikkein vahvimman klassisen jumalatodistuksen perusta. Kuitenkin on naiivia ja julmaa, jopa absurdia ja demonista väittää, että esimerkiksi tappavat taudit olisivat samanlaisen suunnittelun tulosta kuin se, jonka havaitsemme esimerkiksi näköelinten ihmeellisessä rakenteessa. Jos jätetään huomioimatta se, että synty on tullut ja että synnin palkka on kuolema, uhkana on sekä epäraamatullinen että epäinhimillinen tyytyväisyys nykyiseen olemassaoloon. Jos näissä tapauksissa halutaan nähdä jokin suunnitelma, on nähtävä suunnitelma, joka julistaa synnin läsnäoloa hyvässä luomakunnassa — ei luomakunnassa näkyvää Jumalan hyvyyttä. Sitten on vielä asia erikseen se, että tällä julistuksella on myös hyvä tarkoitus; kun Sana selittää syntiinlankeemusta ja sen seurauksia, seuraa kääntymys ja parannus.

Vedenpaisumus

Kun puhutaan uskomattomista Raamatun kertomuksista, syntiinlankeemuksen rinnalla voidaan mainita kertomus vedenpaisumuksesta. Itse asiassa monet luonnontieteelliset tosiasiat edellyttävät tämän Raama-

tun kuvaaman tapahtuman. Valtavan nopea prosessi, joka jäädettiin mammutit kokonaisina ja muutti lukemattomia luontokappaleita fossiileiksi sen sijaan että ne olisivat normaaliin tapaan hajonneet ja maatuoneet pinnalla, esittää darvinistisen tieteen kammoaman kysymyksen: Mitä silloin oikein tapahtui? Varmuudella voidaan sanoa, ettei ole olemassa mitään ilmeistä, nykyään tunnettua prosessia, joka kykenisi saamaan aikaan tällaisia valtavia fossiilihautoja, joiden määrä on hämmästyttävä jo siksi, että ilmiö on nykyään erittäin harvinainen. Nykyään kalat mätänevät tai joutuvat toisten kalojen syömiksi — mikä raju voima tappoi fossiilikalat ja upotti ne nopeasti aineeseen, joka säilytti niiden ehjän rakenteen? Eräällä tapaa luontoa voidaan pitää kasvi- ja eläintieteen Pompeijina ja Herkulaneumina, jossa nykyajan tutkijat häärivät kieltäen Vesuviuksen ja vakuuttavat meille, että pöly leijaili alas hitaasti ja peitti vuosisatojen saatossa kaupungin asukkaat, joiden kuolinkamppailu on talletettuna niihin onttoihin kohtiin, jotka ovat syntyneet heidän ruumiidensa maaduttua, siten, että kipsivaluna on säilynyt fossiilin muoto.

Tämä luonnontieteellinen tosiasia on omiaan kumoamaan ajatuksen kehityksestä; koko ketju katkeaa sen myötä. Samalla maailmanlaajuinen vedenpaisumus alkaa näyttää yhä luontevammalta ajatukselta. Ei ole ollenkaan epäolennaista korostaa sitä, että vedenpaisumus oli Raamatun mukaan ehdottomasti maailmanlaajuinen. Siellä ei puhuta mistään Mesopotamian tulvasta, jonka aikaisen savikerroksen tutkijat ovat löytäneet ja jota joskus esitellään ihailevalle yleisölle, joka näin huomaa, että “Raamattu oli oikeassa” — ainakin osittain. Sellainen todistelu tekee luonnollisesti hallaa todistettavalle asialle. Samalla tavalla jotkut yrittävät rohkaista niitä, jotka epäilevät Israelin kansan Punaisen meren ylitystä sanomalla, että jonkun mummo on joskus 20-luvulla kulkenut kuivin sukkin jonkin Punaisen meren pienemmän niemekkeen yli voimakkaalla mannertuulella. Raamattu puhuu huomattavasti suuremmista ja ihmeellisemmistä asioista kuin mitä arkeologiryhmä Tigriksellä ja sukulainen seuramatkalla ovat todistaneet. Raamattu kertoo, kuinka kaikki maailman vuoret katosivat näkyvistä ja kuinka kaikki elollinen kuoli Jumalan tuomion kautta.

Ei ole mitään syytä pitää vedenpaisumusta naurettavuutena. Sehän yhdistää erikoislaatuisella tavalla eri kulttuuriperintöjä, joissa kaikissa esiintyy kertomus siitä, että maailmaa on kerran kohdannut tuhoisa tulva, joka on hukuttanut kaikki, paitsi nykyisen ihmiskunnan kantasän, joka pelastui. Uteliaan ihmisen pitäisi alkaa epäillä, että jotain tällaista on todella joskus tapahtunut. Ihmiskunnan yhteistä perintöä tulisi kunnioittaa, kun sen laajuus on niin huomattava — japanilaisista, hottentoteista, liettualaisista, atsteekkeista ja melanesialaisista inkakan-

soihin. On kummallista, että babylonialaista vedenpaisumuskertomusta, jossa Nooan nimi on Ut-napishtim, on käytetty todisteena Raamatun vedenpaisumuskertomusta vastaan. Päinvastoin sen tulisi todistaa, että kyseinen tapahtuma on todellinen, ja että se on siksi vaikuttanut eri kansojen ja heimojen kulttuuriaarteistoon, taruihin, legendoihin ja myytteihin, joihin tässä tapauksessa on tallentunut historiallinen totuuden siemen. Raamattu eroaa näistä siten, että se esittää ainoastaan ytimen, todellisen helmen. Se ei kerro jumalten välisestä taistelusta, jonka seurausta vedenpaisumus olisi, vaan yhdestä ainoasta Jumalasta, jonka viha kohtaa kaikkea syntiä. Ehkä juuri tämän takia vedenpaisumuskertomusta ei haluta ottaa vastaan.

Luomiskertomusta vierastetaan epäilemättä siksi, että pelätään Luojaa ja hänen oikeuttaan hallita Luojana kaikkia ihmisiä. Ajatus löytyy *Aldous Huxley*lta, ateistilta, joka on sanonut: “Darwinin kirja Lajien synty on tehnyt meille mittaamattoman arvokkaan palveluksen vapauttamalla meidät suuresta ongelmasta. Jos nimittäin kieltäydytään hyväksymästä luomishypoteesi, niin mitä vaihtoehtoa voidaan silloin edes ehdottaa perusteellisen ja tarkan ajattelijan hyväksyttäväksi?”. *George Bernhard Shaw*, sosialisti ja ateisti, kirjoitti aikanaan: “Jos voidaan kuvitella, miten sietämätön taakka maailmalle oli ajatus siitä, että kaikki oli mielivaltaisen, persoonallisen Jumalan mielivaltaista, persoonallista toimintaa ja että tämä Jumala oli persoonalliselta luonteeltaan vaarallinen, mustasukkainen ja julma, voimme helposti kuvitella, miten innokkaasti maailma tarttui Darwiniin.” Samalla tavalla paetaan kertomusta Ukko Nooasta, joka on nykyään enää lastenkirjojen satu kirahveineen, leijonineen ja seeproineen, mutta ei mitään muuta. Pakenemalla Nooa paetaan Jumalaa, joka tosin on hirvittävä, julma ja mustasukkainen, kun hän ilmoittaa intohimoisen rakkautensa syntistä kohtaan. Hän ei missään tapauksessa ole mikään kesy leijona. Hän on itsessään täydellinen, ihmeellinen Juudan Leijona, erämaan kuningas, eläinten kuningas, ihmisten kuningas.

Siksi emme myöskään nykyään enää kohtaa vedenpaisumusta samalla tavalla kuin kristillinen seurakunta ennen kohtasi sen vanhassa kasterukouksessa:

Kaikkivaltias, iankaikkinen Jumala, joka ankaran tuomiosi mukaan olet vedenpaisumisen tulvalla tuhosit epäuskovaisen maailman, mutta suuren laupeutesi mukaan varjelit uskovan Nooan ja seitsemän muuta kahdeksantena, sinä joka hukutit paatuneen faraon kaikkine joukkoineen Punaiseen mereen, mutta kuljetit kansasi Israelin kuivin

jaloin sen poikki. Näin sinä tahdoit ennalta kuvata tätä pyhän kasteesi pesua. Rakkaan Poikasi, meidän Herramme Jeesuksen Kristuksen kasteella sinä pyhitit ja määräsit Jordanin ja kaikki vedet pelastavaksi tulvaksi, joka puhdistaa kaikista synneistä.; Tämän pohjattoman laupeutesi perusteella me rukoilemme sinua, katso armossasi tähän palvelijaan ja lahjoita Pyhän Hengen kautta hänelle oikea usko, niin että tämä pelastava tulva hukuttaa ja tuhoaa kaiken synnin, minkä hän on Aatamilta synnynnäisenä perinyt ja itse lisäksi tehnyt. Anna hänen epäuskoisten joukosta erotettuna varjeltua kristikunnan arkissa kuivana ja turvassa, niin että hän aina palavana hengessä ja iloisena toivossa palvelisi sinun nimeäsi, jotta hänet yhdessä kaikkien pyhien kanssa katsottaisiin arvolliseksi saaman omakseen lupaamasi iankaikkinen elämä Jeesuksen Kristuksen meidän Herramme kautta. Aamen.

Tältä Raamatun alkukertomukset näyttävät tänään. Lausuessamme tämän rukouksen luterilaisessa kastetoimituksessamme, emme latele tyhjiä ja symbolisia liturgisia ilmaisuja. Ajattelemme, että Jumala on veden kautta tuominut syntiset ja että Aadamin paha luonto on periytynyt meille. Uskomme myös, että Jumala nytkin antaa veden tappaa synnin jokaisen kohdalla, joka uskossa ottaa vastaan kasteen lahjan, ja että hän antaa uuden ihmisen nousta kasteen vedestä kirkon pyhässä arkissa. Näin Raamatun alkukertomukset saavat meidänkin kohdallamme vaikuttaa sen, minkä ne haluavat vaikuttaa: uuden luomuksen.

“Raamattu on täyttä totta. Kristittyjen ei tule suostua heille tarjottuun älylliseen reservaattiin, jossa Raamatulla väitettäisiin olevan uskonnollista totuusarvoa ilman, että se olisi oikeasti totta. Tom G.A. Hardtin kirjoitus on kutsu älylliseen rehellisyyteen. Kunpa jokainen kristitty omaksuisi tällaisen asenteen.” Pastori, **Mika Ebeling**

Kirkkoherra, teol.tri **Tom G.A. Hardt** (1933-1998) toimi Tukholman Martin seurakunnan paimenena. Hän tuli tunnetuksi kaikkialla Ruotsissa tunnustuksellisen luterilaisuuden syvällisenä tuntijana. Hän oli myös näkyvästi esillä yhteiskunnallisessa keskustelussa ja puolusti maallistuneessa Ruotsissa kristillistä uskoa ja siitä nousevaa perhe- ja sosiaalietiikkaa. Hänen kirjoituksiaan on käännetty mm. suomeksi.

Tämä vihko jatkaa Suomen Luther-säätiön **Aamutähti-sarjaa**, joka keskittyy uskonelämän peruskysymyksiin. Sarjan toimittajina ovat rovasti, teol.lis. **Simo Kiviranta** ja pastori **Juhana Pohjola**.

Suomen Luther-säätiö
Aamutähti
Nro 18.

ISBN 952-5409-09-0